

**MENINGIT: ETIOLOGIYA, PATOGENEZ, KLINIK
BELGILAR VA DAVOLASH**

*Namozova Gulasal Mamadjonovna
Beshariq Abu Ali ibn Sino nomidagi
Jamoat salmatligi texnikumi o'qituvchisi*

Annotatsiya (O'zbek tilida): Meningit — bosh va orqa miya pardalarining yallig'lanishi bilan kechadigan og'ir yuqumli kasallikdir. Ushbu maqolada meningitning etiologiyasi, patogenez, klinik belgilari, diagnostika usullari hamda zamonaviy davolash tamoyillari ilmiy asosda yoritilgan. Kasallikning erta aniqlanishi va to'g'ri davolash usullari bemor hayotini saqlab qolishda muhim ahamiyatga ega.

Annotation (In English): Meningitis is a severe infectious disease characterized by inflammation of the membranes of the brain and spinal cord. This article discusses the etiology, pathogenesis, clinical features, diagnostic methods, and modern treatment approaches of meningitis. Early diagnosis and proper treatment are crucial for patient survival.

Аннотация (На русском языке): Менингит — это тяжелое инфекционное заболевание, характеризующееся воспалением оболочек головного и спинного мозга. В статье рассматриваются этиология, патогенез, клинические проявления, методы диагностики и современные принципы лечения менингита. Ранняя диагностика и своевременное лечение имеют важное значение для сохранения жизни пациента.

Tayanch atamalar (Kalit so'zlar): Meningit, infeksiya, bakterial meningit, virusli meningit, likvor, ensefalit, patogenez, gematoensefalik to'siq, antibiotik terapiya, immunitet

Kirish

Meningit tibbiyotda dolzarb muammolardan biri bo'lib, tez rivojlanishi va og'ir asoratlari bilan ajralib turadi. Kasallik ko'pincha bolalar va immuniteti past shaxslarda uchraydi. O'z vaqtida tashxis qo'yilmasa, o'lim yoki nogironlikka olib kelishi mumkin.

Etiologiya

Meningit quyidagi mikroorganizmlar sababli yuzaga keladi:

Bakteriyalar (eng xavflisi): meningokokk, pnevmokokk, gemofil tayoqcha

Viruslar: enteroviruslar, herpes viruslari

Zamburug'lar: kam hollarda (immunitet pasayganda)

Patogenez

Infeksiya organizmga kirib, qon orqali markaziy asab tizimiga yetib boradi.

Gematoensefalik to'siq buzilib, miya pardalarida yallig'lanish rivojlanadi. Natijada likvor bosimi oshadi va nevrologik belgilar paydo bo'ladi.

Klinik belgilar

Kuchli bosh og'rig'i
Yuqori isitma
Qayt qilish
Bo'yin qotishi (rigidlik)
Yorug'likka sezuvchanlik
Hushning buzilishi
Bolalarda:
Bezovtalik
Emmaslik
Fontanel bo'rtishi

Diagnostika

Lumbal punksiya (likvor tekshiruvi)
Qon tahlili
KT/MRT tekshiruvlari
Bakteriologik analiz

Davolash

Antibiotiklar (bakterial meningitda)
Antiviral preparatlar
Dezintoksikatsiya terapiyasi
Simptomatik davolash
Reanimatsion yordam (og'ir holatlarda)

Profilaktika

Vaksinatsiya (meningokokk, pnevmokokk)
Shaxsiy gigiyena
Infeksiya manbalarini nazorat qilish

Xulosa

Meningit — tez rivojlanadigan va hayot uchun xavfli kasallik bo'lib, erta tashxis va samarali davolash muhim ahamiyatga ega. Profilaktika choralari amal qilish kasallikning oldini olishda asosiy omildir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Harrison's Principles of Internal Medicine
WHO Guidelines on Meningitis
CDC – Meningitis Clinical Information